

RĪGAS VĒSTURISKĀ CENTRA SAGLABĀŠANAS UN ATTĪSTĪBAS PADOME

2020. gada 26. augustā

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde (NKMP) Rīgā, Pils ielā 22 – 105 (projektu pārstāvji piedalās attālināti ar video starpniecību)

358. sēdes PROTOKOLS

Sēdē piedalās: **Padomes locekļi:** A.Kronbergs, J.Asaris, J.Dambis, J.Zilgalvis, A.Lapiņš; D.Baltiņa, V.Brūzis (iesniedz viedokli un balsojumu rakstiski).

Konsultanti: U.Bratuškins, G.Princis

Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes pārstāvji: M.Levina, I.Bula;

Projektu pārstāvji:

A.Linde, Ģ.Kilēvics, F.Prevosti, E.Vanlook, K.Prolis, F.Moglia, A.Laudanna, E.Jaunzems, X.Debruche, J.Krastiņš, R.Seikstule.

Sēdi vada: D.Baltiņa

Sēdi protokolē: A.Rupenheite

Sēdi atklāj: 15.00

1.

Padomes 358. sēdes darba kārtība (pielikums nr. 1)

Padomes apstiprina 358.sēdes darba kārtību.

A.Kronbergs aicina sanāksmi vadīt D.Baltiņai.

2.

Padomes 359. sēde

Padomes 359. sēdi sasaukt 2020. gada 9. septembrī, (papildus datums 2020.gada 16.septembrī) plkst. 14:00.

3.

Būvniecības ieceres Rīgas Centrālās Pasažieru stacijas ēkas pārbūve, ēkai pieguļošās teritorijas pārbūve un labiekārtošana būvprojekts minimālā sastāvā; Būvniecības ieceres "Rail Baltica dzelzceļa infrastruktūras izbūve 1435 mm platuma sliežu ceļiem, posmā no Lāčplēša ielas līdz Jelgavas ielai (t.sk. jaunā Dzelzceļa tilta pār Daugavu izbūve" būvprojekts minimālā sastāvā; Būvniecības ieceres "Esošās VAS "Latvijas dzelzceļš" dzelzceļa infrastruktūras pārbūve 1520 mm sliežu ceļiem posmā no Maskavas ielas līdz Lāčplēša ielai" būvprojektu minimālā sastāvā; Iesniedzējs: SIA BERERIX.

Projekta iesniedzēji informē par iesniegumu un projekta risinājumiem – stacijas ēkas būvprojektu minimālā sastāvā, vizualizācijas vides kontekstā, būvniecības kārtu sadalījumu, ēkas jumta augstumu, ieejas zāles risinājumus.

Piedāvāts jauns optimāls projekta attīstības virziens Ziemeļu ieejas zāles risinājumiem, ņemot vērā, ka nepieciešams piesaistīt papildus finansējumu un piemēroties laika grafikam. Projektēšana tiktu attīstīta no būvprojekta minimālā stadijā uz tehniskā projekta stadiju, bet pārprojektēšana vai izmaiņas, kuras nepieciešamas, tiktu īstenotas projekta gaitā, piemēram, autoruzraudzības kārtībā.

Tiek sniegta informācija par koku ciršanu un jaunu koku stādījumiem. Ir veikta visu koku inventarizācija teritorijā, nosakot koku vērtību. Prezētācijā sniegta informācija, kurus kokus iespējams saglabāt, bet kurus, infrastruktūras attīstības nolūkā un to vērtības dēļ nevar saglabāt.

Sniegta informācija par tilta arhitektonikas risinājumu un atsevišķiem elementiem, atbalsta sienām, uzbēruma risinājumu (109 m garumā), Gogoļa ielas pārvadu.

A.Lapiņš uzdod jautājumu par Gogoļa ielas pārvada saglabāšanu – kāda daļa tiek saglabāta?
Kāda uzbēruma daļa tiek saglabāta?

A.Linde informē, ka Gogoļa ielas tilts tiek saglabāts apmēram puse, otra puse tiek veidota kā jauns risinājums. Uzbērums tiek saglabāts neliela daļa aiz Kungu ielas ass.

U.Bratuškins uzdod jautājumu par sliežu ceļu platumu un izbūves gaitu.

A.Linde informē par sliežu ceļu izbūves gaitu, kas tiks organizēta veidā, kas ļaus visu laiku nodrošināt vilcienu kustību un pasažieru pārvadāšanu.

U.Bratuškins uzdod jautājumu par ieejas organizēšanu izmantojot slīpo eskalatoru – vizualizācijas atspoguļo, ka neviena plūsma neveidojas pretī ieejai.

A.Linde apstiprina, ka apmeklētāju plūsmas netiek virzītas tieši pretī eskalatoriem.

U.Bratuškins uzdod jautājumu par eskalatoru daudzumu galvenajā zālē, kas tiek izmantots apmeklētāju plūsmai – divi eskalatori vienā virzienā un otrā virzienā eskalators un kāpnes – kādēļ šāds risinājums ar kāpnēm? Divi simetriski eskalatori abos virzienos būtu lietderīgāk.

Projektētājs informē, ka aprēķins liecina, ka apmeklētāju plūsmas vajadzībām pietiek ar trīs eskalatoriem. Lai veidotos simetriska kompozīcija, tiek papildus veidotas kāpnes. Arī finansējuma ierobežojums ir pamatojums tikai trīs eskalatoriem.

D.Baltiņa uzdod jautājumu par nokļūšanu uz stacijas platformām gan no augšas, gan apakšas.

A.Linde informē, ka koncepta projektā plānota galvenā cilvēku plūsma zemes līmenī, līdz ar to no zemes līmeņa uzeja uz platformām ir no C tuneļa un Timoteja un Dzirnau ielas, bet ne no galvenā stacijas tuneļa. No galvenā tuneļa būs divi lieli eskalatori un kāpnes, ar kuriem var nokļūt uz visām platformām.

G.Princis uzdod jautājumu un vērš uzmanību gājēju plūsmai no un uz staciju – ieejas un izejas iespējas.

Multi mobilitātes telpas funkcionēšanas jautājumi un atbalsta sienas dizaina un arhitektūras risinājums Jelgavas un Mūkusalas ielu rajonā.

Projektētāji informē, ka multimodālā telpa tiek veidota atvērta, ar iespēju satiksmes operatoriem to izmantot pēc savām vajadzībām.

Telpā plūsma tiek sadalīta starp cilvēkiem, kas dodas uz komercplatībām un cilvēkiem, kas dodas augšā uz platformām.

Atbalsta sienas dizaina risinājums vēl nav līdz galam izstrādāts, sagatavots tikai būvprojekts minimālā sastāvā un var tikt ievērtēti ieteikumi.

Padome izsaka viedokļus par iesniegto risinājumu:

J.Dambis: NKMP, iepazīstoties ar sagatavoto risinājumu, ir ieguvusi pārliecību par projektētāja apjoma augstumu, par kuru bijušas bažas iepriekš. Rasta skaidrība par skartās teritorijas attīstību, norokamo uzbēruma daļu, kopējo vizuālo ietekmi uz Rīgas vēsturisko centru un sniegts apliecinājums, ka ir izvērtēti saglabājamie apbūves fragmenti un detaļas. Daļēja pārliecība iegūta par koku saglabāšanu un ciršanu, kas ir jūtīgs jautājums. NKMP aicina pēc iespējas vairāk saglabāt esošos kokus, tikai tur, kur tehnisku iemeslu dēļ tas nav iespējams, var pieļaut to ciršanu. Svarīgi, lai kopumā netiktu samazināta zaļā telpa, pēc iespējas atvietojojot nocirstos kokus ar līdzvērtīgiem.

NKMP aicināja precizēt informāciju par skartajām būvēm, kurām nepieciešams veikt kultūrvēsturisko vērtējumu. Kad tiks saņemta lūgtā informācija, NKMP sniegs atzinumu.

NKMP uzskata, ka kontrastējošās diagonālās slīdošās kāpnes, nav veiksmīgs risinājums. Saņemts projektētājā skaidrojums, ka piedāvātais risinājums ir pagaidu stadija un nākotnē tiks radīts cits risinājums. Līdz ar to NKMP atzinumā to akceptēs kā pagaidu risinājumu, lai nekavētu kopējo projekta attīstības gaitu.

Izsaka nožēlu par pārmaiņu skartās teritorijas samazinājumu, jo sākotnēji tika sniegta informācija, ka pilsētvide tiks sakārtota plašākā teritorijā.

Satraucošs ir arī *Stockmann* centra vizuālā tēla atainojums, kas kļūš vēl agresīvāks, saistībā ar vides pārmaiņām. NKMP vērsīsies pie *Stockmann* administrācijas ar aicinājumu veidot humānāku fasādi pret dzelzceļu. Šis jautājums nav tieši saistīts ar dzelzceļa attīstību, tomēr NKMP vēlas norādīt uz šo jautājumu. Līdzīgi ir ar autoostas attīstības perspektīvu un jauno apjomu kārtojumu, kas tieši neattiecas uz dzelzceļa projekta risinājumu, tomēr rada kopēju iespaidu pilsētvīdē.

Kopumā par attīstību stacijas ēkas teritorijā īpašu iebildumu nav, tomēr kopējā *Rail Baltic* teritorijā ir vietas, kurām jāpievērš uzmanība: Daugavas kreisajā pusē atrodas divi tilti, kuri ir kultūras pieminekļi un kurus, kā apliecina projekta attīstītāji, neesot iespējams saglabāt. Šajā jautājumā vēl nav konkrēta risinājuma.

Ieteikumi no NKMP puses – projekta īstenošanas gaitā jārēķinās ar arheoloģisko uzraudzību zemes rakšanas darbu laikā, kas skars līmeni zem šī brīža esošā zemes līmeņa. Svarīgi visa projekta attīstības gaitā pievērst uzmanību būvju funkcionalitātei, ērtam lietojumam un orientēšanas iespējām. Svarīga ir estētika un kopējais vizuālais tēls, detaļu dizaina kvalitāte un Rīgas identitātes saglabāšana būvē. Būvniecības "projektē un būvē" (*Design&Build*) gaitā šīs kvalitātes nereti tiek pazaudētas.

Jāsagatavo pārliecinošas skatu perspektīvas, lai iegūtu drošu apliecinājumu plānotās apbūves iedērbībai Rīgas vēsturiskajā centrā. Būtiski domāt par ilgtspējīgu attīstību, ilgmūžību, atbilstošu materiālu lietojumu un zaļo zonu. Kopumā NKMP pozitīvi vērtē izstrādāto projektu.

Projekta gaitā plānots saglabāt virkni vēsturisko detaļu, tomēr aicinām pievērst uzmanību arī jaunatklātām detaļām, piemēram, bunkura elementiem, jo īpaši ņemot vērā, ka pašu bunkuru nav iespējams saglabāt. Aicina saglabāt un eksponēt šīs vēsturiskās detaļas.

A.Lapiņš: Kopumā pārliecinošs un atbalstāms risinājums, tomēr sniegtajā prezentācijā pietrūka informācija par jaunās būves daļas un vecās daļas saslēguma risinājumu, kā arī lifta izveidi pie fasādes.

U.Bratuškins: Uzskatu, ka svarīgi, lai stacija būtu pēc iespējas labāk pieslēgta dažādām pilsētas daļām, visas noejas un uzejas būtu loģiskas un atbilstu cilvēku plūsmām. Viena no Rīgas pilsētas problēmām ir nespēja integrēt dzelzceļu pilsētas pasažieru transporta tīklā. Stacija varētu būt liels atbalsts, lai šo situāciju atrisinātu. Pozitīvi, ka stacija būs pieejama no trešā līmeņa, tomēr uzskatu, ka daudz svarīgāk būtu saglabāt noejas un uzejas, kas tieši saista ielas līmeni ar peroniem. Aicinu iespēju robežās ejas saglabāt un attīstīt, lai lielā stacija nebūtu šķērslis ikdienas vajadzībām un turpmāk varētu drošāk integrēt dzelzceļu pasažieru transportā.

D.Baltiņa iepazīstina ar V.Brūža atsūtīto Pilsētas būvvaldes viedokli. Rīgas pilsētas būvvalde pieņēmusi lēmumu izdot tehniskos noteikumus ar šādiem nosacījumiem:

Rail Baltica projekta ietvaros pieļaujams veikt Rīgas Centrālās Pasažieru stacijas teritorijā esošo ēku un būvju pārbūvi, dzelzceļa sliežu tīkla pārkārtošanu un jaunu sliežu ceļu izbūvi, sadalot būvniecību divās kārtās ar nosacījumu, ka šīs abas kārtas tiek realizētas atbilstoši iesniegtajam būvprojektam minimālajā sastāvā, veicot šādas korekcijas:

- 1) kārtā Nr. 1, telpiski veidojot tikai daļu no jaunās stacijas ēkas ar četrus „vijņu” jumtu pret esošo stacijas ēku un atstājot pagaidu fasādi, sakārtojama būves apjoma pagaidu fasādes telpiskā uztvere no vēsturiskās Rīgas centrālās stacijas ēkas, atbrīvojot nepārveidoto sliežu ceļu peronus no AB tuneļa uzeju apjomiem vai veidojot jaunus ar jauno un vēsturisko apbūvi telpiski saderīgus;
- 2) kārtā Nr. 2 maksimāli saglabājama stacijas ēkas vēsturiskā vestibila telpiskā uztvere; pārskatīt iesniegto vēsturiskā vestibila vienoto struktūru ignorējot jaunveidojamā starplīmeņa un mērogam neatbilstošā trīs eskalatoru bloka izvietojuma risinājumu. Eskalatori nedrīkst kļūt par stacijas vēsturiskā vestibila dominējošo elementu;
- 3) izstrādājams detalizēts jaunveidojamo telpu fasāžu risinājums pret Satiksmes ministrijas un VAS “Latvijas dzelzceļš” ēku;
- 4) ņemot vērā objekta nozīmīgumu un paredzēto pilsētvides pārveidojumu apjomu, risinājums skatāms Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomē.

D.Baltiņa: Uzskatu, ka tilts pār Daugavu ir veiksmīgs un saudzīgs pret Rīgas vēsturisko centru.

Attiecībā par uzbūrumu, žēl zaudēto 11 m, bet ir saprotams, ka tehniskās prasības konstrukcijām to prasa. Uzmanība jāpievērš apkārtnes vides attīstībai, īpaši autoostas risinājumam, kurā nav pieļaujama papildus apjoma un vizuālo akcentu veidošana šajā teritorijā. Esošās analīzes apliecina, ka šādas būves attīstība ir kategoriski aizliegama.

Jādomā par gājēju plūsmu ikdienas vajadzībām ārpus dzelzceļa klientu vajadzībām, jo būs daudzi stacijas apmeklētāji, lai pārvietotos no vienas pilsētas daļas uz otru vai citām vajadzībām. Stacijas galvenajās ieejas risinājumā jāturpina meklējumi.

Jādomā par vēsturisko elementu saglabāšanu un izcelšanu.

Pozitīvi, ka tiek meklēti risinājumi jauniem stādījumiem, tomēr kopumā par šo jautājumu vēl ir daudz jādomā. Zaļās zonas izkopšanai un jaunu koku stādījumiem jābūt vienai no prioritātēm stacijas tuvumā.

G.Princis: Aicinu risinājumus saskaņot ar institūcijām un turpināt strādāt pie dizaina.

Uzskatu, ka papildus pievienojami divi aspekti: 1) Ziemeļu ieejas vestibila risinājums kontekstā ar eskalatoriem ir joprojām uzlabojams; 2) izstrādāt Stacijas laukuma t.s. Ziemeļu laukuma dizaina koncepciju, kas Pilsētas attīstības departamentā tiek diskutēts sadarbībā ar J.Gēla arhitekta biroju.

Ieteikums pievienot projekta materiāliem multimodalitātes alternatīvos risinājumus.

Atbalsta sienas gala risinājumā meklēt interesantākus akcentus, kas piešķirtu pozitīvas novitātes un palīdzētu projektam iekļauties vietējā kopienā.

Padome balso par lēmumu: Kopumā atbalstīt tālāku projekta attīstību, ņemot vērā diskusijās izteiktos priekšlikumus, īpaši pievēršot uzmanību:

- 1) Ziemeļu ieejas risinājumam, lai tas būtu funkcionāls un ērti lietojams;
- 2) Zaļās telpas attīstībai, nesamazinot koku stādījumu apjomu;
- 3) Dizaina kvalitātes nodrošināšanai visa projekta attīstības gaitā;
- 4) Paredzēt *Stockmann* centra vizuālā tēla humanizāciju (fasāde pret dzelzceļu, kas izcelsies vēl vairāk pēc tirdzniecības centra *Titāniks* nojaukšanas);
- 5) Iekļaut projektā informāciju par multimodālā centra plānojumu;
- 6) Stacijas laukuma labiekārtošanas gaitā ņemt vērā stacijas ēkas un dzelzceļa projekta attīstības tendences, integrējot abus risinājumus.

Par: 6 - J.Asaris, J.Dambis, J.Zilgalvis, A.Lapiņš; D.Baltiņa, V.Brūzis;

Pret: 0

Atturas: 1 - A. Kronbergs.

Padomes lēmums: Kopumā atbalstīt tālāku projekta attīstību, ņemot vērā diskusijās izteiktos priekšlikumus, īpaši pievēršot uzmanību:

- 1) Ziemeļu ieejas risinājumam, lai tas būtu funkcionāls un ērti lietojams;
- 2) Zaļās telpas attīstībai, nesamazinot koku stādījumu apjomu;
- 3) Dizaina kvalitātes nodrošināšanai visa projekta attīstības gaitā;
- 4) Paredzēt *Stockmann* centra vizuālā tēla humanizāciju (fasāde pret dzelzceļu, kas izcelsies vēl vairāk pēc tirdzniecības centra *Titāniks* nojaukšanas);
- 5) Iekļaut projektā informāciju par multimodālā centra plānojumu;
- 6) Stacijas laukuma labiekārtošanas gaitā ņemt vērā stacijas ēkas un dzelzceļa projekta attīstības tendences, integrējot abus risinājumus.

Sēdi slēdz plkst. 17:25

Sēdi vadīja:

D.Baltiņa

Sēdē piedalījās:

J.Asaris

J.Dambis

J.Zilgalvis

A.Lapiņš

A.Kronbergs

Sēdi protokolēja

A.Rupenheite